

Follow-up lijst naar aanleiding van bevindingen van de accountant op basis van de interimcontrole 2019

Nr.	Vindplaats	Bevinding	Wat gaan we doen	Wanneer is het afgerond
1	ML 2019	<p>Bevinding: Het ontbreekt aan interne controle binnen de lijn.</p> <p>Risico: Zonder implementatie van deze maatregel is het niet mogelijk om tot een tijdige bijsturing van processen te komen, dit kan verdergaande gevolgen hebben voor de rechtmatigheidsverantwoording.</p> <p>Aanbeveling: - Draagvlak creëren voor het invoeren van interne controle. - Borgen van interne controlestappen bij het beschrijven van processen zoals dat opgepakt gaat worden vanuit het Uitvoeringsplan BAR 2020. - Goede afspraken maken om de grenzen helder te krijgen tussen interne controle en Verbijzonderde Interne Controle</p>	<p>In het Uitvoeringsplan BAR 2020 is een specifiek project voor het uitwerken en beleggen van procesrollen. Binnen dit project zal aandacht zijn voor interne controle binnen de processen.</p> <p>In het eerste kwartaal 2020 wordt gewerkt aan het opstellen van een plan van aanpak.</p> <p>Over het jaar 2019 wordt voor het eerst zelfstandig een Interne Controle binnen het sociaal domein uitgevoerd door de organisatie zelf. Dit wordt opgepakt in afstemming met de accountant en Concerncontrol gedaan. Vanwege personele wisselingen, wordt in 2019 de controle door Concerncontrol uitgevoerd. Vanaf 2020 nemen de kwaliteitsmedewerkers deze werkzaamheden over en voert Concerncontrol de VIC uit. Vanaf 2020 zal de Interne Controle ieder kwartaal uitgevoerd worden en gaat de VIC vanuit Concerncontrol vormkrijgen.</p> <p>Meest kritieke proces binnen het domein Publiek is BRP. Daar is de interne controle van oudsher al goed geborgd. DiGid is nu nog een kwetsbaarheid. Dat gaat over de beveiligingskant. Dat gaan we beter borgen binnen het nieuwe team ontwikkeling Dienstverlening.</p>	Vanaf 2019 wordt de interne controle zelfstandig uitgevoerd. En vanaf 2020 per kwartaal.
2	ML 2019	<p>Bevinding: Binnen het sociaal domein is er binnen alle processen sprake van zelfbeschikking waardoor het ontbreekt aan interne controle.</p> <p>Risico: Door het ontbreken van interne controle kan er sprake zijn van rechtsongelijkheid, willekeur en juridisch onjuist beschikken van voorzieningen.</p> <p>Aanbeveling: Gestructureerd invoeren van interne controle door de kwaliteitsmedewerkers.</p>	Over het jaar 2019 wordt voor het eerst zelfstandig een Interne Controle binnen het sociaal domein uitgevoerd door de organisatie zelf. Dit wordt opgepakt in afstemming met de accountant en Concerncontrol gedaan. Vanwege personele wisselingen, wordt in 2019 de controle door Concerncontrol uitgevoerd. Vanaf 2020 nemen de kwaliteitsmedewerkers deze werkzaamheden over en voert Concerncontrol de VIC uit. Vanaf 2020 zal de Interne Controle ieder kwartaal uitgevoerd worden en gaat de VIC vanuit Concerncontrol vormkrijgen.	Vanaf 2019 wordt de interne controle zelfstandig uitgevoerd. En vanaf 2020 per kwartaal.
3	ML 2019	<p>Bevinding: Ontbreken van inzicht in de opzet van interne controle binnen het doelgroepenvervoer en specifiek leerlingenvervoer in samenwerking met de regiecentrale.</p> <p>Risico: Door het ontbreken van interne controle kan er sprake zijn van rechtsongelijkheid, willekeur en juridisch onjuist beschikken van voorzieningen.</p> <p>Aanbeveling: Werken aan opzet en bestaan van interne controle in samenwerking met de regiecentrale.</p>	De aanbevelingen worden overgenomen. Daarnaast is in het 3e kwartaal van 2019 een overzicht opgesteld van de (europese) aanbestedingen die in 2018 en 2019 hebben plaats gevonden. Dit overzicht is aan de DR aangeboden. In 2020 wordt gestart met het maken van crediteurenskans zodat ook op dat onderdeel meer grip en inzicht ontstaat.	2020
4	ML 2019	<p>Bevinding: (EU)-Aanbestedingen. Inkoopopdrachten worden niet in alle gevallen rechtmatig aanbesteed.</p> <p>Risico: Dat het doel niet wordt behaald om een goedkeurende accountantsverklaring te krijgen bij de jaarrekening.</p> <p>Aanbeveling: - Bij het aangaan van nieuwe contracten de inkoopvoorwaarden naleven. - Onrechtmatige contracten zo snel als mogelijk opzeggen.</p>	<p>Vanaf begin 2019 versterkt het domein Beheer en Onderhoud de samenwerking met afdeling Inkoop. Daarnaast worden de adviezen uit de "rapportage aanbestedingslessen 2018" opgevolgd. Het resultaat is dat processen en werkwijzen rondom inkoop, aanbesteden en contracten beter worden gevolgd. Het opstellen en bijhouden van een lijst met alle lopende en toekomstige aanbestedingen binnen Beheer & Onderhoud draagt daar sterk aan bij. Deze lijst is ook door Inkoop te raadplegen.</p> <p>3 maal per jaar zal er een scan op Europees aanbesteden plaatsvinden door team Inkoopadvies. De resultaten zullen bij onvolkomenheden aanleiding zijn tot correctieve acties. Bij I&A wordt structureel gestuurd op het volgen van het juiste proces. En daarnaast is de broker een belangrijke oplossing voor een belangrijk deel van de aanbestedingsvraagstukken.</p> <p>De managers sturen er op dat nieuwe inkoopvragen via Green Valley lopen. Dit wordt ook een speerpunt voor de jaarplannen 2020 van het cluster Dienstverlening en de daaronder vallende teams.</p>	Structureel jaarlijks
5	ML 2019	<p>Bevinding: Er wordt geen zichtbare controle uitgevoerd op de juistheid van handmatig ingevoerde memoriaalboekingen.</p> <p>Risico: Hierdoor loopt de organisatie dat ten onrechte en/of onjuiste boekingen door worden gevoerd.</p> <p>Aanbeveling: Het proces zo inrichten dat de autorisatie van de correctieboeking door een tweede functionaris, budgetbeheerder, wordt afgedwongen. Dit kan bijvoorbeeld door een autorisatie door een tweede functionaris systeemtechnisch af te dwingen in de applicatie of door de controle zichtbaar te maken via een paraaf of notitie bij het boekingsverslag.</p>	Het is niet mogelijk, vanuit de leverancier, om het financiële pakket zo te laten inrichten om deze bevinding op te volgen. We zullen onderzoeken of een handmatige controle is in te bouwen.	2020
6	ML 2019	<p>Bevinding: Facturen kunnen worden gecorrigeerd via het dagboek correctiefacturen door een medewerker van de financiële administratie zonder dat de kredietbeheerder/ budgethouder akkoord kan geven op de feitelijke boeking.</p> <p>Risico: Hierdoor kan ten onrecht met kosten worden geschoven tussen verschillende budgetten/ programma's zonder dat dit wordt opgemerkt.</p> <p>Aanbeveling: Het proces zo inrichten dat autorisatie van de correctie door de kredietbeheerder/ budgethouder wordt afgedwongen.</p>	Hiervoor gaan we een extra module aanschaffen bij Centric waardoor het proces wordt aangepast en goedkeuring door budgethouder wordt afgedwongen. Opdrachtbevestiging is verstuurd. Installatie volgt.	2020

Nr.	Vindplaats	Bevinding	Wat gaan we doen	Wanneer is het afgerond
7	ML 2019	Bevinding: De facturatie (detacheringsopbrengsten) op basis van detacheringsovereenkomsten wordt niet (tijdig) uitgevoerd. Risico: Hierdoor ontstaat onvolledigheid in de detacheringsopbrengsten. Aanbeveling: Een robuuste interne controle op volledigheid van detacheringsopbrengsten met speciale aandacht voor medewerkers die op basis van flexibele uren worden gedetacheerd.	Het aanleveren van urenlijsten is de verantwoording van de leidinggevende. Als urenlijsten ontbreken/niet ontvangen zijn, geeft HRM signaal naar leidinggevende. Dit signaal zal worden vastgelegd t.b.v. de interne controle. Daarnaast zal aan het einde van het jaar nog een extra controle worden uitgevoerd om te controleren of de door te belasten kosten ook werkelijk zijn gefactureerd.	Doorlopende actie
8	ML 2019	Bevinding: Er is onvoldoende zicht op verantwoordingstermijnen en werkzaamheden/ verplichtingen met betrekking tot inkomende (aangevraagde) subsidies van derden . Risico: - De termijn waarbinnen de verantwoording van ontvangesubsidies gerealiseerd moet worden staat onder druk door onvoldoende inzicht in het proces van verantwoorden. - In het uiterste geval zal een niet (tijdig) verantwoorde subsidie worden teruggevorderd/ op nihil gesteld. Aanbeveling: Het proces van subsidie aanvraag tot verantwoording borgen en vanaf de aanvraag de verantwoording opbouwen.	Er zijn enkele subsidies. Ww gaan per subsidie een procesplanning maken. In die planning nemen we de volgende zaken op: - beschrijving subsidie en bijbehorende verplichtingen; - verantwoordingstermijnen; - de daarvoor benodigde werkzaamheden; - bestedingsverloop; - verantwoording in P&C-cyclus. W gaan bewaking van de planning instellen en een logboek aan de planning koppelen voor verantwoording vanaf de aanvraag. Wij werken (BAR-breed) met een schema waarin per aanvraag wordt bijgehouden wanneer de subsidie is ontvangen, wanneer deze moet worden vastgesteld, welke stukken binnen zijn, welke stukken ontbreken etc. Dit proces is opgesteld in overleg met de accountant en geïntegreerd in Greenvalley. Alle benodigde en desbetreffende informatie per subsidieaanvraag/subsidievaststelling is hierdoor gekoppeld aan het zaaktype (digitaal) te vinden. Dit proces is speciaal voor de subsidieaanvragen/subsidievaststelling gemaakt. Ook wederom in overleg met de accountant.	Vastgoed maakt gebruik van subsidies voor het onderhoud aan monumenten en voor verduurzamingsmaatregelen zoals zonnepanelen. Met ingang van 1-1-2020 volgen wij hiervoor het proces zoals beschreven. De TM van het team die verantwoordelijk is voor de aanvraag van de subsidie zal toezien op dit proces. Dit proces en de bewaking hiervan wordt going-concern en kent dus geen einddatum.
9	ML 2019	Bevinding: Er wordt onvoldoende zichtbaar dat er wordt getoetst op gemaakte schattingen van grondexploitaties . Risico: Hierdoor kan er worden gewerkt met verkeerde schattingen en verkeerde prognoses in de jaarrekening. Aanbeveling: Onderling als planeconomen inhoudelijke en zichtbare challenge doorvoeren.	Huidige structuur voortzetten, te weten: - planeconomen nemen deel aan projectteams voor de controle en sturing op geld binnen de grondexploitaties - regulier overleg met de planeconomen van de 3 gemeenten om alle grexten te bespreken samen met de juristen en hoofd grondbedrijf - maandelijks overleg met de porteuillehouder en hoofd grondbedrijf - bij de jaarlijkse MPG-rapportage een schriftelijke vastlegging van de gedane challenge van de 3 planeconomen. De challenge wordt met de accountant overlegd, samen met de stukken.	Het invoeren hiervan kan direct bij de MPG 2020 en is van structurele aard.
1	ML 2018 en eerder	Bevinding: Onvoldoende onderbouwing bij de post personele voorzieningen in de jaarrekening GR-BAR. Risico: In de jaarrekening wordt geen getrouwbeeld geschetst op deze post. Aanbeveling: Een breed ingestoken analyse opbouwen inclusief onderliggende documenten die de ingenomen positie onderbouwt.	In 2018 is bij de jaarrekening gezorgd voor een goede en heldere onderbouwing van de personele voorziening. Deloitte heeft deze manier van werken goed gekeurd. Vanaf 2019 is dit ook gestructureerd opgepakt in samenspraak met de accountant. Over het vormen van de voorziening hebben we als directie een besluit genomen en dit wordt door Financiën uitgevoerd o.b.v. input vanuit HRM.	Doorlopende actie
2	ML 2018 en eerder	Bevinding: Binnen het proces kwijtscheldingen belastingen Ridderkerk is er sprake van zelfbeschikking waardoor het ontbreekt aan interne controle . Risico: Door het ontbreken van interne controle kan er sprake zijn van rechtsongelijkheid, willekeur en juridisch onjuist beschikken van voorzieningen. Aanbeveling: Gestructureerd invoeren van interne controle.	Hier kan geen sprake zijn van interne controle. Het geconstateerde probleem doet zich alleen voor bij "automatisch kwijtschelden". Het automatisch kwijtschelden door het Inlichtingebureau is een proces wat aan allerlei eisen voldoet. Dit proces is uitbestede. Interne controle hierop wordt daarom niet ook binnen onze organisatie uitgewerkt. Wel zullen we afspraken maken met de externe partij waarbij inzicht wordt gevraagd in hun interne controlesystematiek en de werking van hun proces.	2020
3	ML 2018 en eerder	Bevinding: Er wordt geen risico-analyse gemaakt op instellingen waaraan garantstellingen zijn verstrekt. Risico: Er kan aanspraak worden gemaakt op de garantstelling zonder dat we dit hebben kunnen calculeren. Aanbeveling: Minimaal één maal per jaar evalueren om een inschatting te maken op aanspraak op garantstellingen.	Nog voor de jaarrekening zal een start worden gemaakt met de jaarlijkse beoordeling. Overigens heeft dit in het verleden niet tot problemen geleid waardoor we het risico beperkt achten.	1ste kwartaal 2020

Nr.	Vindplaats	Bevinding	Wat gaan we doen	Wanneer is het afgerond
4	ML 2018 en eerder	<p>Bevinding: Het ontbreekt aan een zichtbare controle op juiste en volledige verwerking van grondaankopen en -verkopen.</p> <p>Risico: (Onbedoelde) staatssteun.</p> <p>Aanbeveling: Borgen in het proces van een tussentijdse, zichtbare controle op de volledigheid en juiste verwerking van grondaankopen en -verkopen.</p>	<p>Huidige aanpak voortzetten, te weten:</p> <ul style="list-style-type: none"> - alle grondaan- en verkopen worden conform VIC-procedure verantwoord, tweemaaljaarlijks en voorzien van koopovereenkomst, concept-leveringsakte, nota van afrekening, boekingen in key2 en een taxatierapport. - controle vindt plaats in het kader van de jaarrekening (MPG). Daarmee is er bij de grexten sprake van een 'zichtbare controle op juiste en volledige verwerking van grondaankopen en -verkopen' en is er ook sprake van 'tussentijdse borging in het proces' van deze controle. Zolang de transacties conform taxatierapport of conform gemeentelijke Nota grondprijzen zijn, kan er ook geen sprake zijn van problemen in verband met staatssteun. - Zichtbare borging geschiedt door het in het zaakstelsel op te nemen. 	Het invoeren hiervan kan direct bij de MPG 2020 en is van structurele aard.
5	ML 2018 en eerder	<p>Bevinding: Het ontbreken van zichtbare controle op volledigheid van verhuuropbrengsten en aansluitingen in de financiële administratie.</p> <p>Risico: Onvolledigheid van de inkomsten.</p> <p>Aanbeveling: In het proces borgen dat er sprake is van zichtbare controle op volledigheid van verhuurbaten en aansluitingen in de financiële administratie.</p>	<p>Financiële volledigheidcontrole:</p> <ul style="list-style-type: none"> - In 2019 zijn van alle accommodaties die vallen onder verantwoording van afdeling Vastgoed de BAG-adresgegevens gecontroleerd op juistheid. Dit werk vormt een basis voor een vervolg van controles. - In 2019 zijn twee kwartaalcontroles uitgevoerd: Het 1e en 2e kwartaal en is vastgelegd als controle 1e halfjaar 2019. - Verder zijn in 2019 de begrotingscijfers van de huurinkomsten gedefinieerd op contractniveau en daardoor nu volledig controleerbaar op begrotingsniveau. - Voor 2020 is het plan om de volledigheidcontroles verder te professionaliseren en te consolideren. <p>Hierbij worden zowel de permanente verhuur alsook de periodieke en incidentele verhuur samengevoegd in één controleproces.</p>	De doelstelling is om dit eind 2020 afgerond te hebben.
6	ML 2018 en eerder	<p>Bevinding: Er is nog onvoldoende volledigheid in het aantonen van prestatielevering bij elke factuur.</p> <p>Risico: Dit kan leiden tot financiële onzekerheid bij de jaarrekening.</p> <p>Aanbeveling: Maak het vastleggen van de prestatielevering tot een vast onderdeel van de werkzaamheden bij het afhandelen van facturen en geef daarmee uitvoering aan artikel 8 lid 2 van de Regeling budgethouderschap.</p>	<p>Binnen het domein Beheer en Onderhoud is het al praktijk om hier op te sturen. conform de volgende werkwijze. Het accorderen van facturen voor betaling na gecheckt te hebben of datgene wat op de factuur staat overeenkomt met de geleverde prestatie.</p> <p>Waarneming ter plaatse vastleggen (foto, beknopt inspectieverslag).</p> <p>Handleidingen voor het aantonen prestatielevering bij elke factuur zijn in omloop. Tijdens budgetgesprekken met kredietbeheerders wordt dit onderwerp herhaaldelijk ter sprake gebracht.</p> <p>Alle leveringsbonnen worden gescand en toegevoegd aan de betreffende factuur in Key2Finance. Wordt in 2020 een vast onderdeel op de MT agenda van het cluster Dienstverlening. Na de jaarwisseling wordt concerncontrol uitgenodigd om dit thema nog een keer goed door te spreken met de nieuwe teamleiders.</p> <p>In 2019 is meer aandacht geweest voor het aantonen van prestatielevering. Met name op het vlak van externe inhuur zijn grote stappen gezet. Intern hebben alle budgethouders de mogelijkheid gehad om een workshop Planning&Control te volgen, waarin aandacht gevraagd is voor het aantonen van prestatielevering.</p> <p>In 2020 willen we aan de hand van een crediteurenscaan de 10 grootste contracten binnen het sociaal domein nalopen hoe de prestatielevering is geborgd.</p> <p>Is afgelopen jaar extra aandacht voor geweest. Maar het kan zeker nog beter. Wordt in 2020 een vast onderdeel op de MT agenda van het cluster Dienstverlening. Na de jaarwisseling wordt concerncontrol uitgenodigd om dit thema nog een keer goed door te spreken met de nieuwe teamleiders.</p> <p>Over prestatieleveringen zijn bij de verschillende afdelingen afspraken gemaakt. Is afgelopen jaar extra aandacht voor geweest. Maar het kan zeker nog beter. Wordt in de eerste helft van 2020 een vast onderdeel op de MT agenda van de clusters.</p> <p>Cluster MT Vastgoed en het cluster Veiligheid nodigen in het eerste kwartaal 2020 iemand van Concerncontrol uit om samen met de teamleiders te kijken naar een werkbare manier om prestatieleveringen aan te tonen. De hieruit voortvloeiende afspraken zullen door de teamleiders worden uitgezet bij de kredietbeheerders en steekproefsgewijs gecontroleerd. Daarna wordt deze nieuwe werkwijze en de controle hierop een vast onderdeel op de MT agenda van het cluster Vastgoed.</p>	<p>In 2020 brengen we de 10 grootste contracten in beeld.</p> <p>Hiervoor is doorlopend aandacht</p> <p>Hier is doorlopend aandacht voor, vanaf het 2de kwartaal kunnen we hierdoor binnen Vastgoed en Veiligheid voor elke factuur een prestatielevering aantonen.</p>
7	VIC 2018 en eerder	<p>Bevinding: Dossiers schulddienstverlening is in beheer bij PlanGroep. Er zijn geen getekende beschikkingen/ brieven en andere van belang zijnde documenten in de dossiers aanwezig.</p> <p>Risico: - Afhankelijkheid van derden om te kunnen bepalen of dossiers compleet zijn. - Door het ontbreken van getekende beschikkingen en brieven is niet vast te stellen of de burger juist is geïnformeerd. - Door het beleggen van dossiers/ dossiervorming bij PlanGroep is er geen/ onvoldoende toegang tot de dossiers.</p> <p>Aanbeveling: - Meer sturen op juiste dossiervorming bij PlanGroep. - Zorgen voor getekende documenten in een dossier.</p>	<p>Het betreft hier zowel de werkprocessen van de interne organisatie als de overeenkomsten met Plangroep. Op beide dient verbetering plaats te vinden. Sturing op de interne werkinstructies moet beter. Met de teamleider wordt besproken dat de sturing hierop dient te verbeteren en dat er een vorm van borging ingeregeld moet worden. Daarnaast wordt er met Plangroep een gesprek gepland inzake verbeteringen dossiervorming en het naleven van de overeenkomsten.</p>	1e kwartaal 2020